

„LIETUVOS ARCHEOLOGIJA“: 40 TOMŲ – SKAIČIAIS

LAURYNAS KURILA

Kelių pastarųjų dešimtmečių Lietuvos archeologija neįsivaizduojama be „Lietuvos archeologijos“, kuri ilgą laiką, iki pasirodant tokiems mokslo žurnalams kaip „Archaeologia Baltica“ (1995 m.) ir „Archaeologia Lituana“ (1999 m.), buvo vienintelis išimtinai archeologijai skirtas periodinis leidinys. Jau ketvirtą dešimtmetį (nuo 1979 m.) „Lietuvos archeologija“ yra tiek Lietuvos archeologų langas į mokslo pasaulį, tiek, ko gero, geriausiai Lietuvos archeologijos mokslo situaciją atspindintis veidrodis – bent jau žvelgiant į jį iš ilgalaikės perspektyvos.

Nors žurnalo leidyba nebuvo itin reguliari (1 lent.), per 36-erius metus pasirodė jau 40 jo tomų, ir tai – šioks toks jubiliejus. Kadangi iki 50-ojo tomo laukti stinga kantrybės, smalsu jau dabar bent kai kuriais aspektais apžvelgti „Lietuvos archeologijos“ nueitą kelią.

Ilgas stažas – tai ir didelis įdirbis. Jį vaizdingai iliustruoja kad ir archeologams bibliofilams jau imantys kilti sunkumai – T. 39 yra paskutinis, kurį dar įmanoma įsprausti į standartinę 80 cm ilgio lentyną (viso T. 1–40 komplekto ilgis yra 82 cm)¹.

Žurnalo mokslinės reikšmės vertinimui jo paties puslapiai, be abejo, nėra pati tinkamiausia vieta. Tam yra sukurta nemažai įvairių priemonių, pvz., į duomenų bazę „Lituanistika“ yra įtrauktas 381 „Lietuvos archeologijoje“ publikuotas tekstas ir užregistruoti 1143 jų citavimo atvejai (2014 m. sausio 3 d. duomenimis). Geriausi ekspertai, žinoma, yra leidinio skaitytojai mokslininkai, kurie savo darbuo-

1 lentelė. „Lietuvos archeologijos“ leidimo metai

M.	T.		
1979	1	2000	19, 20
1981	2	2001	21
1984	3	2002	22, 23
1985	4	2003	24
1986	5	2004	25, 26
1988	6	2005	27–29
1990	7	2007	30–32
1992	8, 9	2008	33
1993	10	2009	34, 35
1995	11–13	2010	36
1996	14	2011	37
1998	15	2012	38
1999	16–18	2013	39
		2014	40

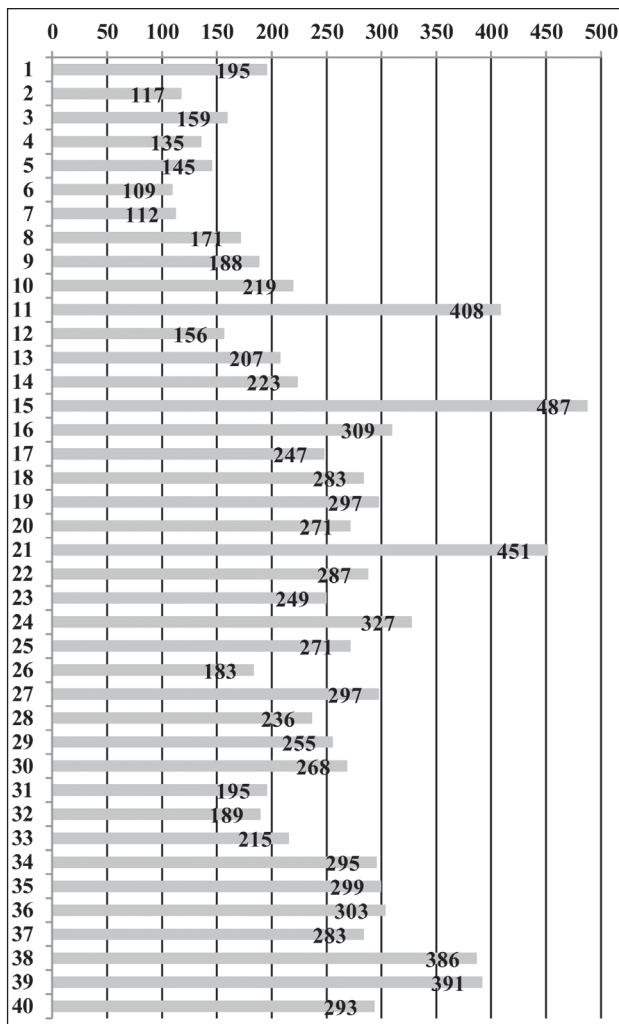
se naudoja ir cituoja „Lietuvos archeologijos“ publikacijas, o anksčiau nurodytas citavimų skaičius, be abejo, tėra maža jų dalis. Šiaip ar taip, šįkart – ne apie tai. Čia nesiekama pateikti žurnalo mokslinio lygio savianalizės. Nebus aptariama ir „Lietuvos archeologijos“ istorija – žurnalo gimimo peripetijos jau yra aptartos anksčiau (Zabiela 2009), o leidybos istorijos vertėtų imtis nebent pasiryžus atlikti labai kruopštų ir detalų tyrimą. Šis tekstas – tai labiau neformalus vertimas iš skaičių kalbos. Jo vertė turėtų slypėti ne istoriografinėje analizėje, bet tiesiog intriguojančioje apžvalgoje, daugiau dėmesio sutelkiant ne į kokybinius, bet į kiekybinius rodiklius.

¹ Įdomumo dėlei galima pridurti, kad iš viso yra išspausdinti 28 860 „Lietuvos archeologijos“ egzemplioriai, kurie, juos sustačius vieną šalia kito, sudarytų apie 543,8 m ilgio eilę. Ja, pvz., būtų galima nesunkiai apjuosti Valdovų rūmų ir Šv. Stanislovo ir šv. Vladislavo arkikatedros bazilikos kompleksą Vilniuje. Vien T. 11, kuris buvo išleistas didžiuliu 5000 egzempliorių tiražu, užpildytų 110 m ilgio lentyną, o tai beveik atitinka Katedros a. skersmenį Š–P kryptimi. Suguldžius visus „Lietuvos archeologijos“ egzempliorius būtų maždaug 7,59 km ilgio juosta arba padengtas 1617 m² plotas.

TOMAI

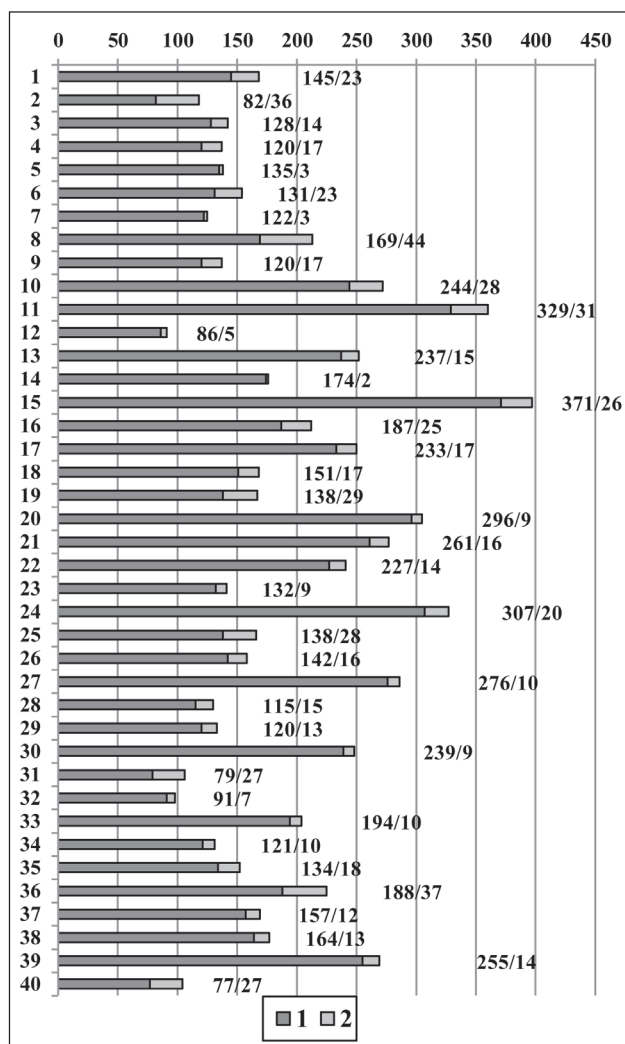
Bendra visų 40-ies iki šiol pasirodžiusių „Lietuvos archeologijos“ tomų apimtis – 10 111 p. (vidutiniškai 252,8 p.). Jubiliejinis, 10 000-asis, puslapis išspausdintas šiame tome (Kurila 2014, p.182). Trumpiausi – T. 6 (109 p.), 7 (112 p.) ir 2 (117 p.). Ilgiausi ir šiuo požiūriu išskirtiniai – T. 15 (487 p.), 21 (451 p.) ir 11 (408 p.) (1 pav.). Pastarųjų tomų apimtį galima mėginti paaiškinti jų turiniu ir leidybos aplinkybėmis. T. 11 buvo skirtas viduramžių senkapių temai, kurioje iki tol sukaupotos kasinėjimų medžiagos buvo nepalyginti daugiau nei mokslinių darbų. Be to, daugiausia orientuotasi į tyrimų publikacijas, kurios paprastai būna nemažų apimčių. T. 15 ir 21 buvo skirti P. Kulikausko ir R. Volkaitės-Kulikauskienės 85-mečio jubiliejams. Pirmasis iš jų išleistas po dviejų monografijų (T. 12 ir 13) bei išskirtinai akmens amžiui skirto T. 14, antrasis – po akmens amžiaus (T. 19) bei vien sėlių ir žiemgalių laidojimo paminklams skirto (T. 20) tomų. Galbūt tai buvo palankios aplinkybės, leidusios sukaupti nemažus straipsnių „krepšelius“. Taigi žurnalo apimtis visuomet buvo netolygi, ji labai, daugiau nei dvigubai, svyravo netgi pastaruosiuose 10-yje tomų.

Nuo pat pirmojo tomo „Lietuvos archeologija“ buvo gausiai iliustruota: brėžiniais, piešiniais, fotografijomis, žemėlapiams, grafikais, diagramomis ir t.t. Iš viso publikuota 7015 iliustracijų: 895 – monografijose (daugiausia (237) – Pagrybio kapinyno publikacijoje (Vaitkunskienė 1995), 5890 – straipsniuose, 224 – įvairiuose kituose tekstuose, 6 – žymių Lietuvos archeologų jubiliejams skirtų tomų priešlapiuose. Be to, iš viso išspausdintos 709 lentelės: 47 – monografijose, 654 – straipsniuose, 8 – kituose tekstuose (ilustracijų ir lentelių skaičius yra apytikslis, nes kai kuriuose straipsniuose naudota kelių pakopų numeracija (pvz., Vaitkevičius, Žikulinas 2010, pav. 10a–10c), lentelės pateiktos kaip iliustracijos (pvz., Tučas 2010, pav. 4) ar pan.). 5000-oji iliustracija – tai medinės lėkštės, rastos tyrimų Karaliaučiuje metu, fotografija *in situ* (Кулаков 2005, рис. 103).

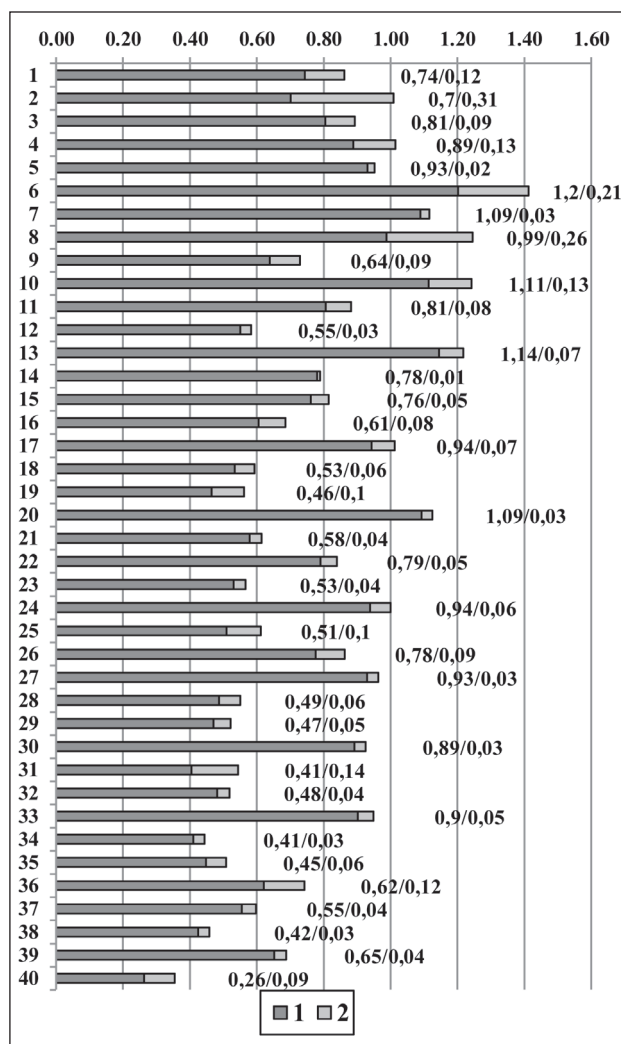

1 pav. Puslapių skaičius tomuose. L. Kurilos brėž.

Iliustracijų skaičius tomuose labai nevienodas (2 pav.). Pirmoji spalvota iliustracija išspausdinta T. 2 (Kuncienė 1981, pav. 1). Gausiausiai iliustruoti – T. 15 (371), 11 (329) ir 24 (307), mažiausiai – T. 40 (77) ir T. 31 (79). Tačiau proporcingai puslapių skaičiui (3 pav.) daugiausia iliustracijų yra T. 6 (vidutiniškai 1,2 viename puslapyje), T. 13 (1,14) ir 10 (1,11). Visi šie tomai yra tyrimų publikacijos, taigi didelis iliustracijų skaičius, turint omenyje publikuojamų paminklų (Obelių, Plinkaigalio ir Pagrybio kapinynų) turtingumą radinių, nestebina. Santykinai mažiausia iliustracijų – T. 40 (0,26), 31 ir 34 (po 0,41). Nesunku

2 pav. Iliustracijų ir lentelių skaičius tomuose: 1 – iliustracijos, 2 – lentelės (ilustracijų skaičius / lentelių skaičius).
L. Kurilos brėž.

3 pav. Vidutinis iliustracijų ir lentelių skaičius viename puslapyje tomuose: 1 – iliustracijos, 2 – lentelės (ilustracijų skaičius / lentelių skaičius). L. Kurilos brėž.

pastebėti, kad iliustracinės medžiagos kiekis yra susijęs su turiniu, daugiausia iliustracijų yra tyrimų publikacijose ir įvairių dirbinių tipologijai skirtuose darbuose. Daugiausia lentelių yra T. 8 (44), mažiausiai – T. 14 (2). Vidutiniškai viename puslapyje lentelių daugiausia T. 2 (0,31), mažiausiai – T. 14 (0,01).

Iš viso 40-yje „Lietuvos archeologijos“ tomų publikuoti 543 tekstai: monografijos, moksliniai straipsniai, pratarmės, recenzijos, apžvalgos, komentarai ir kt. 500-uoju tekstu tapo R. Banytė-Rowell parengta konferencijos apžvalga (Banytė-Rowell 2012).

MONOGRAFIJOS

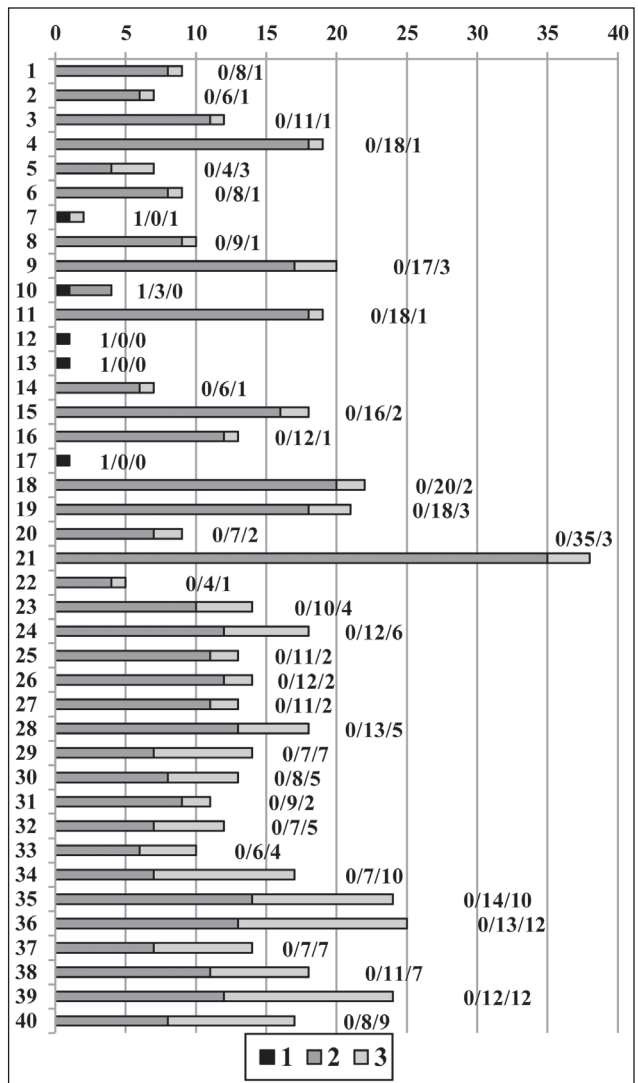
Keturi tomai – tai „Lietuvos archeologijos“ formatu publikuotos monografijos (Гирининкас 1990; Stankus 1995; Vaitkuskienė 1995; 1999). Dar vienas, T. 10 (Kazakevičius 1993), turiniu bei forma yra artimas monografijai ir mokslinėje literatūroje dažniausiai taip cituojamas, tačiau jame yra ir keli su publikuojama medžiaga glaudžiai susiję kitų autorių straipsniai. Toliau šioje apžvalgoje monografija bus laikoma tikrai V. Kazakevičiaus parengta šio tomo dalis.

Visos monografijos – vieno autoriaus tekstai ir visos – tyrimų medžiagos publikacijos. Monografijose, išskyrus T. 7, skirtą Kretuono apyežerio neolitui, skelbiama laidojimo paminklų medžiaga. Kolektyvine monografija galima laikyti ir T. 6, skirtą Obelių kapinynui (žodis „monografija“ yra ir jo antraštėje). Tai yra vientisa įvairiapusė tyrimų publikacija, kuri susideda iš atskirų autorių straipsnių, todėl čia tomas laikomas straipsnių rinkiniu. Penkios monografijos sudaro 8,7% iki šiol išleistų tomų turinio (884 p., vidutiniškai 176,8 p.).

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

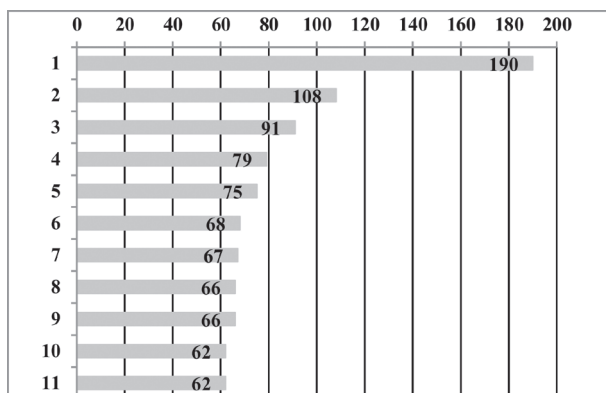
Kituose tomuose (įskaitant ir dalį T. 10) iš viso publikuoti 398 moksliniai straipsniai (bendra apimtis – 8230 p., arba 81,4% viso tomų turinio; šis skaičius kiek neatitinka straipsnių turinio sumos, nes keliuose pirmuosiuose tomuose buvo sudarytas bendras literatūros sąrašas): vidutiniškai 9,95 straipsnio viename tome arba 11,06 – 36-iuose tomuose, neskaitant keturių monografijų. Išskyrus T. 10, kuriame, be V. Kazakevičiaus monografijos, yra dar trys straipsniai, mažiausiai straipsnių yra T. 22 (3) ir 5 (4), daugiausia – T. 21 (35) ir 18 (20) (4 pav.).

Straipsnių apimtis – nuo 1 (Balčiūnienė 1985; Jankauskas 1985a; 1985b) iki 190-ies (t.y. didesnę už 11-os ištisų tomų arba monografijų vidurkį apimtis) (Gintautaitė-Butėnienė, Butėnas 2002) puslapių. Nenuostabu, kad ilgiausi straipsniai – tai ty-

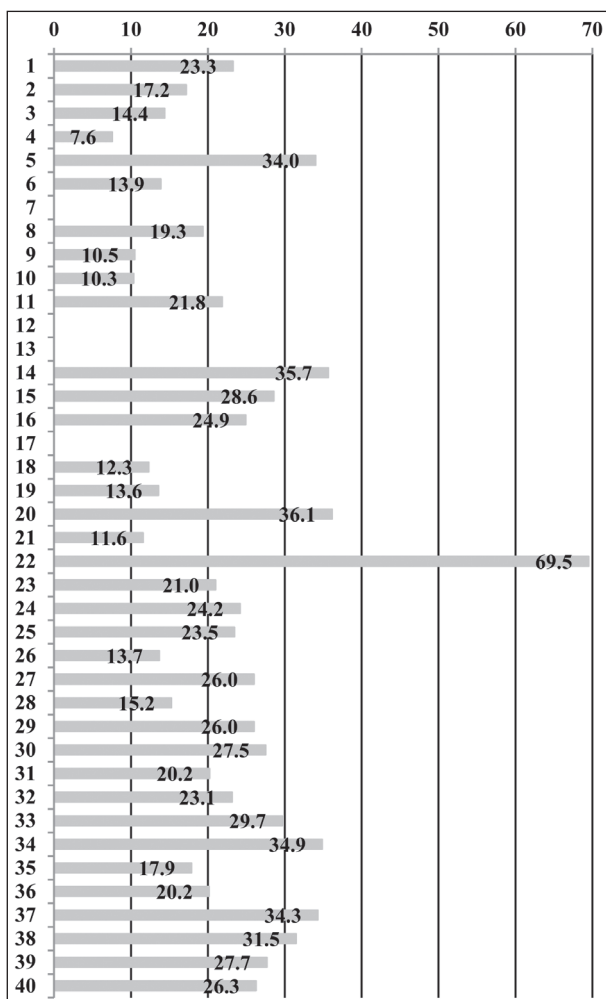

4 pav. Tekstų skaičius tomuose: 1 – monografijos, 2 – straipsniai, 3 – kiti tekstai (monografijų skaičius / straipsnių skaičius / kitų tekstų skaičius). L. Kurilos brėž.

rimų medžiagos publikacijos. Ilgiausias (62 p.) ne šiai kategorijai priskirtinas straipsnis (Banytė-Rowell 2011) pagal šį kriterijų užima tik 10–11-ą vietą (5 pav.). Trumpiausi (1–4 p.) straipsniai – daugiausia tekstai antropologijos, paleopatologijos, odontologijos temomis, bet yra ir trumpų probleminių straipsnių (Merkevičius 1986; Зайковский 1992; Alionienė 2004) ir netgi publikacijų (Aleksiejūnas

5 pav. Ilgiausi (puslapias) straipsniai: 1 – Gintautaitė-Butėnienė, Butėnas 2002, 2 – Кулаков 2005, 3 – Rimantienė 1996c, 4 – Kazakevičius 2000, 5 – Rimantienė 1996a, 6 – Rickevičiūtė 2003, 7 – Kulikauskas 1998, 8 – Kurila, Kurilienė 2011, 9 – Vaškevičiūtė 2000, 10 – Banytė-Rowell 2011, 11 – Rimantienė 1999. *L. Kurilos brėž.*

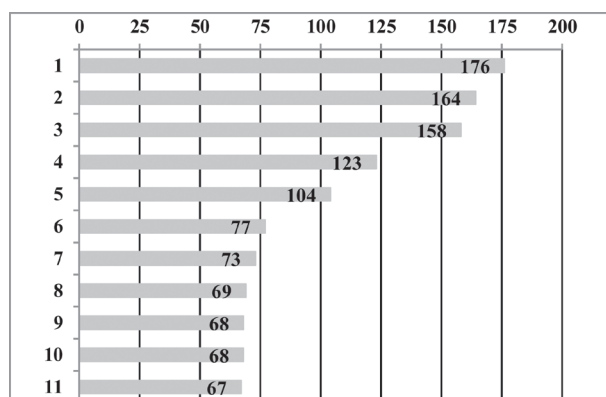

6 pav. Vidutinė straipsnių apimtis (puslapias) tomuose. *L. Kurilos brėž.*

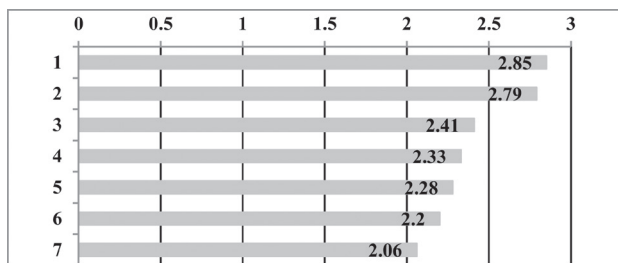
1988; Rimantienė 1996b; Girininkas 1998; Vainilaitis 2003). Straipsniai vidutiniškai – 20,7 puslapio, bet jų apimtis atskiruose tomuose labai skiriasi: nuo 7,6 p. – T. 4 iki 69,5 – T. 22 (6 pav.). Pastarasis tomas – išskirtinis, pagal šį parametą daugiau nei dvigubai lenkiantis antrą T. 34, nes jame publikuotas minėtasis 190-ies puslapių straipsnis (Gintautaitė-Butėnienė, Butėnas 2002), savo struktūra iš esmės atitinkantis monografiją.

Iš 398-ių straipsnių 374-iuose (94%) yra bent viena iliustracija. Daugiausia (176) jų – minėtame V. Kulakovo straipsnyje (Кулаков 2005). Pagal šį rodiklį pirmaujančių straipsnių sąrašas – dėsningsi vėl publikacijos (7 pav.). Gausiausiai iliustruotas problemiškas straipsnis (Vėlius, Žygelis 2013) jame užima 8-ąją vietą. Santykinai – vidutiniu iliustracijų skaičiumi viename puslapyje (vidutiniškai 2,85) – pirmauja Bečių kapinyno audiniams skirtas straipsnis (Senvaitienė *ir kt.* 1995), toliau taip pat rikiuojasi archeologinių paminklų ir radinių publikacijos (8 pav.).

Bent viena lentelė yra 189-iuose (47,5%) straipsniuose. Daugiausia (po 18) jų išspausdinta G. Česnio (Česnys 1979) bei R. Volkaitės-Kulikauskienės ir K. Jankausko (Volkaitė-Kulikauskienė, Jankauskas 1992) straipsniuose. Didžiausias santykinis lentelių skaičius (vidutiniškai 1,75 puslapyje) – I. Balčiūnienės

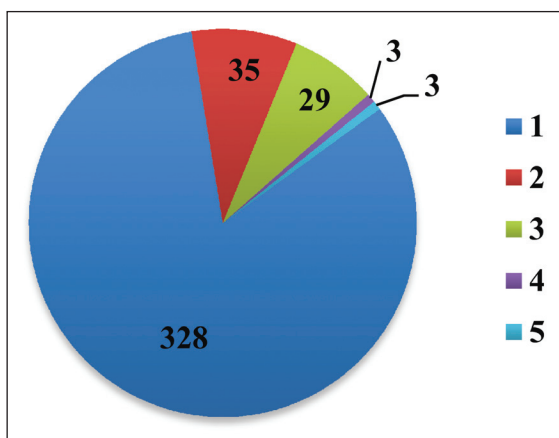
7 pav. Labiausiai iliustruoti straipsniai: 1 – Кулаков 2005, 2 – Rickevičiūtė 2003, 3 – Gintautaitė-Butėnienė, Butėnas 2002, 4 – Kazakevičius 2000, 5 – Urbanavičius, Urbanavičienė 1988, 6 – Vaškevičiūtė 2000, 7 – Rimantienė 1996c, 8 – Vėlius, Žygelis 2013, 9 – Volkaitė-Kulikauskienė 1986, 10 – Kurila, Kliaugaitė 2007, 11 – Kurila, Kurilienė 2011. *L. Kurilos brėž.*

8 pav. Santykinai labiausiai iliustruoti (ilustracijų viename puslapyje skaičius) straipsniai: 1 – Senvaitienė *ir kt.* 1995, 2 – Kvizikevičius 1998, 3 – Rickevičiūtė 2003, 4 – Rimantienė 1996b, 5 – Salatkienė 1998, 6 – Girininkas 2002, 7 – Vaitkevičius 2007. *L. Kurilos brėž.*

straipsnyje (Balčiūnienė 1993). Galbūt tai atspindi bendrą Lietuvos archeologijos orientaciją labiau į aprašomojo pobūdžio darbus nei į kiekybinius ir kokybinius tyrimus, o galbūt – paties mokslo specifiką, palyginti su kitais, tačiau akivaizdu, kad pastaroji išraiškos priemonė pasirenkama daugiausia tarpdisciplininuose (dažniausiai – osteologinės medžiagos) tyrimuose. Pirmajame straipsnių su santykinai daugiausia lentelių dvidešimtuکه tėra vienintelis „grynosios archeologijos“ darbas (Vaitkunsienė 1981) (8-oji vieta).

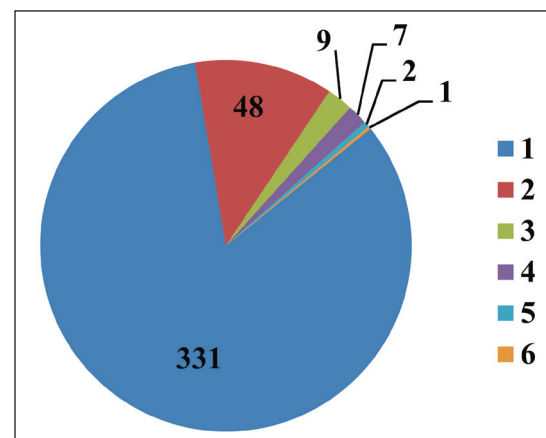
Dauguma (82,4%) straipsnių publikuoti lietuvių kalba, mažiau nei po dešimtadalį – anglų ir rusų, po kelis – vokiečių ir lenkų kalbomis (9 pav.). Net 20-yje tomų visi straipsniai – vien lietuvių kalba (skaičiuo-

9 pav. Straipsnių, publikuotų įvairiomis kalbomis, skaičius: 1 – lietuvių, 2 – anglų, 3 – rusų, 4 – vokiečių, 5 – lenkų. *L. Kurilos brėž.*

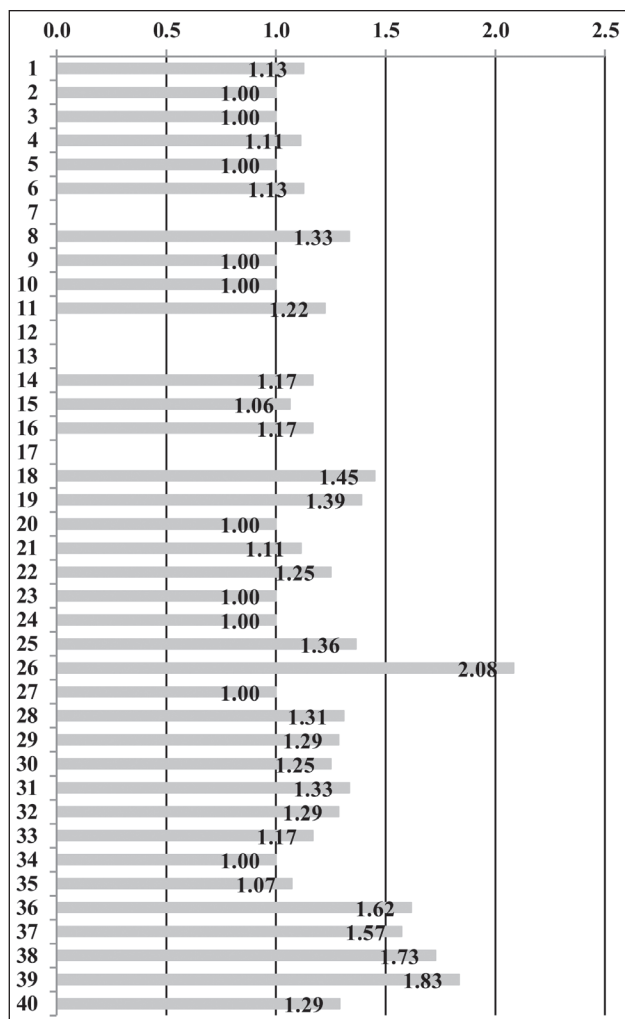
jant kartu su monografijomis, „lietuviški“ tomai yra 24). Įdomu tai, kad net iki T. 8 straipsniai spausdinti vien lietuvių kalba, o pirmieji rusų kalba pasirodė tik T. 9 (1992 m.) (tiesa, 1990 m. rusų kalba publikuota A. Girininko monografija (Гирининкас 1990)). Taigi visą sovietinį laikotarpį „Lietuvos archeologija“ išvengė mokslo rusifikacijos, ir šis faktas ateityje nusipelnė atidesnio Lietuvos mokslo istorikų dėmesio. Pirmieji straipsniai anglų kalba publikuoti T. 19 (2000 m.). Beje, šis R. Rimantienės 80-ies metų sukakčiai skirtas tomas šiuo požiūriu – išskirtinis. Jame savo darbus publikavo nemažas būrys akmens amžiaus tyrinėtojų iš užsienio, todėl net 15 iš 18-os (83,3%) straipsnių išspausdinti anglų kalba. Kalbos požiūriu įvairiausias – T. 21, kuriame yra straipsnių net penkiomis (lietuvių, anglų, rusų, vokiečių ir lenkų) kalbomis. Nuo T. 30 (2007 m.) „Lietuvos archeologijoje“ straipsniai buvo publikuojami tik lietuvių, anglų ir rusų, o nuo T. 38 (2012 m.) – tik lietuvių ir anglų kalbomis.

Daugiausia (83,2%) išspausdinta vieno autoriaus straipsnių, kiek daugiau nei dešimtadalį – dviejų. Per visus metus publikuoti tik du 5-ių (Baublienė *ir kt.* 2004; Kuncevičius *ir kt.* 2013) ir vienas – 6-ių (Daugnora *ir kt.* 2004) autorių straipsniai (10 pav.). Net 97 autoriai yra publikavę tikrai individualius (be bendraautorių) straipsnius. 10-yje tomų (T. 2, 3, 5, 9, 10, 20, 23, 24, 27, 34) visi straipsniai – vieno autoriaus. Straipsnių

10 pav. Straipsnių autorių skaičius. *L. Kurilos brėž.*

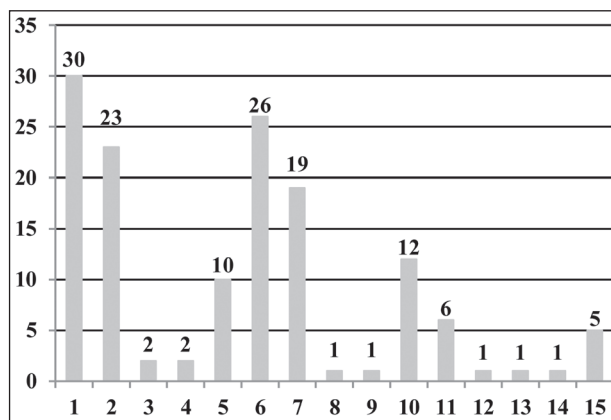
11 pav. Vidutinis straipsnių autorių skaičius tomuose. *L. Kurilos brėž.*

bendraautorių skaičiumi išsiskiria T. 26, kuriame publikuoti keli daugelio autorių straipsniai (vidutiniškai 2,08 autorius). Apskritai galima pastebėti, kad „Lietuvos archeologijai“ būdingas savotiškas „individualumas“, ir tai, atrodo, tebėra viso Lietuvos archeologijos mokslo bruožas. Išskyrus minėtą T. 26, vidutinis straipsnių bendraautorių skaičius iki pastarųjų metų niekada neperžengė 1,5 ribos ir tik keliuose paskutiniuose tomuose šis rodiklis didėjo (11 pav.). Žvelgiant į jų turinį, nesunku pastebėti, kad tai atspindi bendrą archeologijos judėjimą tarpdiscipliniškumo link. Tiesa, šiame, T. 40, vėl daugiausia publikuoti vieno autoriaus straipsniai.

KITI TEKSTAI

Tarp įvairių kitų į mokslinių straipsnių kategoriją nepatenkančių tekstų – 140 pratarmių, recenzijų, diskusijų, apžvalgų ir kt. (vidutiniškai jų – 3,5 viename tome) (4 pav.). Tiesa, kai kurių jų (pvz., Zaliznyak 2000; Zabiela 2002; Vaitkevičius 2005) priskyrimas ne mokslinių straipsnių kategorijai yra sąlyginis. Bendra šių tekstų apimtis – 744 p. (7,4% tomų turinio). Ilgiausias (28 p.) iš jų yra skirtas odinio apavo terminijai (Puškorius 2007), kiti ilgiausieji – daugiausia įvairių Lietuvos archeologų jubiliejų paminėjimai, bibliografijos, terminija. Keli iš jų yra gausiai iliustruoti: Vaškevičiūtė, Bakanauskas 2008 (43 iliustracijos; vidutiniškai 2,69 puslapyje); Puškorius 2007 (27 iliustracijos); Zabiela 2005 (20 iliustracijų); ši apžvalga ir kt., tačiau vidutinis iliustracijų skaičius juose tėra 1,6. Daugiausia (3; 0,43 puslapyje) lentelių yra apžvalgoje, skirtoje naujai Lietuvos istorijos instituto Rankraštyne rastai archyvinei medžiagai (Urbonavičiūtė 2011).

Šiuos prie mokslinių straipsnių nepriskirtinus tekstus galima sąlyginai suskirstyti į 15-a kategorijų (12 pav.). Daugiausia tai – vieno autoriaus darbai,

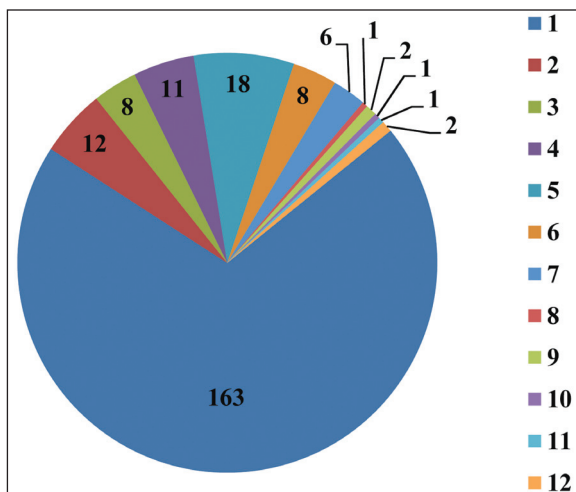
12 pav. Įvairių tekstų (išskyrus monografijas ir mokslinius straipsnius) kategorijos: 1 – pratarmė, 2 – recenzija, 3 – recenzijos komentaras, 4 – diskusija, 5 – disertacijos apžvalga, 6 – konferencijos apžvalga, 7 – jubiliejui, asmeniui skirtas tekstas, 8 – leidinio jubiliejui skirtas tekstas, 9 – prisiminimai, 10 – bibliografija, 11 – In memoriam, 12 – Lietuvos istorijos instituto Archeologijos skyriaus programos apžvalga, 13 – archyvai, 14 – bendro pobūdžio mokslinio gyvenimo kronika, 15 – terminija. *L. Kurilos brėž.*

vos 8 – dviejų autorių. Didžioji dalis šių tekstų parašyti lietuvių kalba, vienas – anglų, 10 – paraleliai keliomis (lietuvių, anglų, rusų) kalbomis.

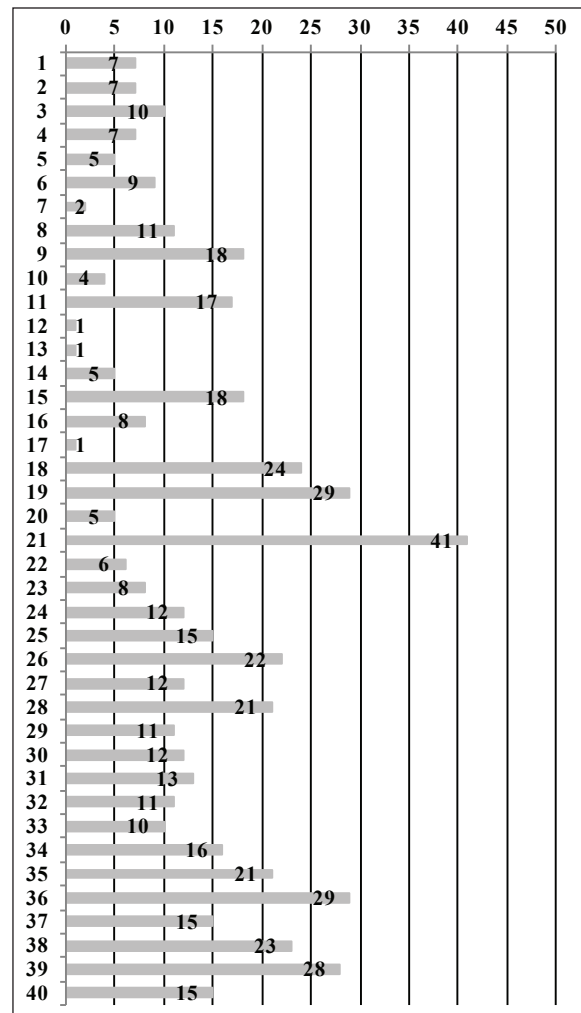
AUTORIAI

Iš viso žurnale darbus iki šiol spausdino 233 autoriai, 144 (61,8%) iš jų – tik vieną kartą. 100-ąja autore tapo S. V. Ošibkina (Oshibkina 2000), 200-uoju – R. Širouchovas (Shirouhov 2010). Žurnalo autorių sąrašė yra 163 lietuvių ir 70 užsienio mokslininkų pavardžių (13 pav.). Daugiausia (41) autorių darbus publikavo T. 21, mažiausiai (po 5) – T. 5, 14 ir 20 (išskyrus monografijas) (14 pav.).

Parašytų tekstų skaičiumi didžiausių indėlių „Lietuvos archeologijos“ turinį įdėjo G. Zabiela – publikuoti 26 straipsniai ar įvairūs kiti darbai (4,8% visų tekstų). Nenuostabu, kad sąrašo viršuje atsiderė net keturi eję ar einantys „Lietuvos archeologijos“ redaktoriaus pareigas asmenys, kuriems teko rašyti ne tik mokslinius straipsnius, bet ir pratarmes ar įvairius kitus tekstus (15 pav.). Panašiai atrodo ir autorių, savo darbus spausdinusių be bendraautorių, sąrašas (16 pav.). Išskyrus monografijas, didžiausias vieno autoriaus indėlis (tekstų skaičiumi) viename

13 pav. Darbus publikavusių Lietuvos ir užsienio šalių autorių skaičius: 1 – Lietuva, 2 – Latvija, 3 – Estija, 4 – Lenkija, 5 – Baltarusija, 6 – Rusija, 7 – Vokietija, 8 – Švedija, 9 – Norvegija, 10 – Suomija, 11 – Austrija, 12 – Kanada. *L. Kurilos brėž.*

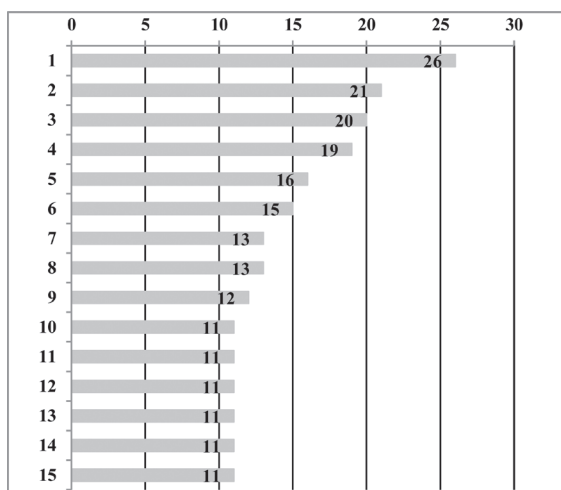

14 pav. Tomuose darbus publikavusių autorių skaičius. *L. Kurilos brėž.*

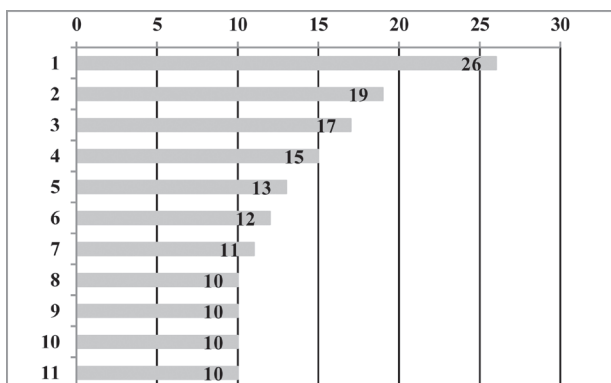
tome – tai R. Rimantienės darbas formuojant T. 14: 4 tekstai (pratarmė ir 3 straipsniai) iš 7-ių bei tos pačios autorės tekstų dalis T. 16: 7 tekstai (pratarmė ir 6 straipsniai) iš 13-os.

Vertinant tekstų apimtį simboliška, kad daugiausia – net 528 – puslapius (arba 5,2% viso 40-ies tomų turinio) yra parašiusi šiame tome pagerbiama Jubiliatė L. Vaitkunskienė. Visa tai (2 monografijos bei 5 straipsniai) yra jos vienos darbai. Sunku pasakyti, gerai tai ar blogai, bet už jos vėlgi rikiuojasi keturi buvę ar esami leidinio redaktoriai (17 pav.). Individualiu indėliu (skaičiuojant kiekvieno teksto puslapius ir padalijant iš autorių skaičiaus) „Lietuvos

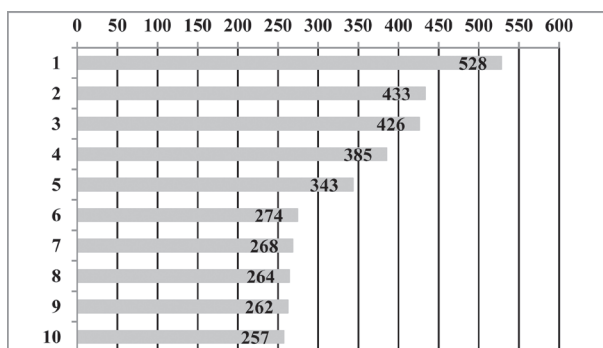

15 pav. Daugiausia tekstų publikavę autoriai: 1 – G. Zabiela, 2 – L. Kurila, 3 – A. Girininkas, 4 – R. Rimantienė, 5 – V. Vaitkevičius, 6 – R. Banytė-Rowell, 7 – R. Jankauskas, 8 – G. Piličiauskas, 9 – V. Kazakevičius, 10 – G. Česnys, 11 – T. Ostrauskas, 12 – A. Simniškytė, 13 – V. Šimėnas, 14 – I. Vaškevičiūtė, 15 – R. Volkaitė-Kulikauskienė. *L. Kurilos brėž.*

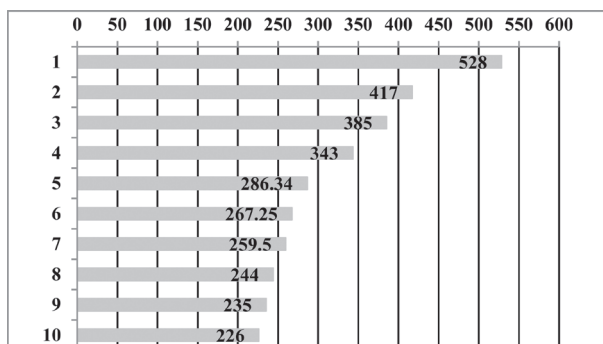

16 pav. Daugiausia tekstų be bendraautorių publikavę autoriai: 1 – G. Zabiela, 2 – R. Rimantienė, 3 – A. Girininkas, 4 – L. Kurila, 5 – V. Vaitkevičius, 6 – R. Banytė-Rowell, 7 – V. Šimėnas, 8 – G. Piličiauskas, 9 – V. Kazakevičius, 10 – T. Ostrauskas, 11 – R. Volkaitė-Kulikauskienė. *L. Kurilos brėž.*

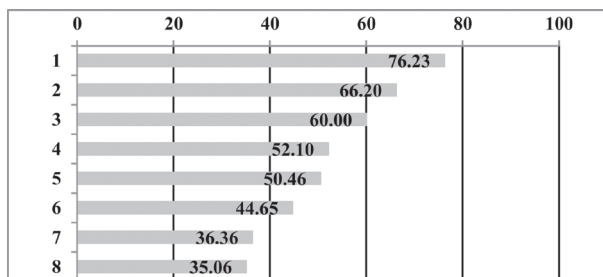
archeologijos“ autorių lyderių sąrašas yra panašus (18 pav.). Pažvelgus atidžiau matyti, kad tai gerai atspindi dvi anksčiau minėtas tendencijas: savotišką žurnale spausdinamų darbų „individualumą“ ir didelę tyrimų medžiagos publikacijų dalį. Autorių, parašiusių ne mažiau nei 200 puslapių, yra 13, ne mažiau nei 100 puslapių – 22. Didžiausia vieno autoriaus teksto dalis viename tome (išskyrus monografijas) –

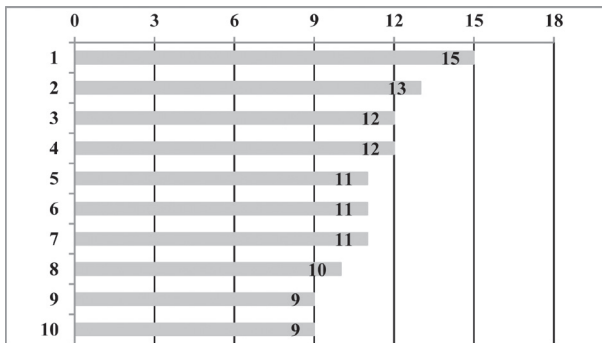
17 pav. Daugiausia puslapių publikavę autoriai: 1 – L. Vaitkunskienė, 2 – V. Kazakevičius, 3 – L. Kurila, 4 – R. Rimantienė, 5 – G. Zabiela, 6 – J. Stankus, 7 – A. Girininkas, 8 – R. Banytė-Rowell, 9 – G. Piličiauskas, 10 – V. Juodagalvis. *L. Kurilos brėž.*

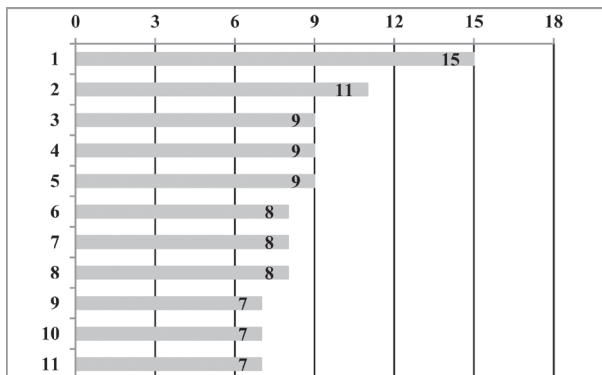
18 pav. Daugiausia puslapių (skaičiuojant vienam autoriui) publikavę autoriai: 1 – L. Vaitkunskienė, 2 – V. Kazakevičius, 3 – R. Rimantienė, 4 – G. Zabiela, 5 – L. Kurila, 6 – J. Stankus, 7 – R. Banytė-Rowell, 8 – E. Svetikas, 9 – A. Girininkas, 10 – I. Vaškevičiūtė. *L. Kurilos brėž.*

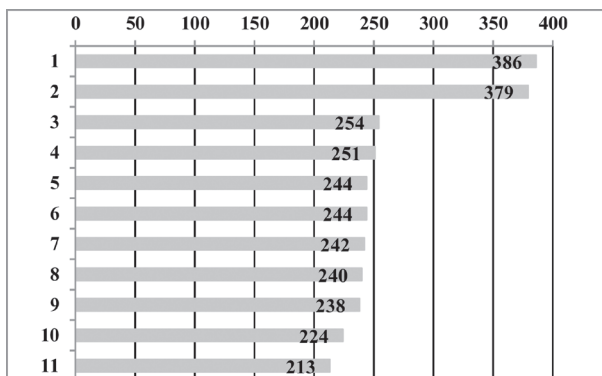
19 pav. Vieno autoriaus (autorių grupės) indėlis tome (%): 1 – R. Rimantienė (T. 14), 2 – E. Gintautaitė-Butėnienė, E. Butėnas (T. 22), 3 – E. Grigalavičienė (T. 5), 4 – R. Rimantienė (T. 16), 5 – V. Urbanavičius, S. Urbanavičienė (T. 6), 6 – I. Vaškevičiūtė (T. 20), 7 – V. Kulakovas (T. 27), 8 – V. Kazakevičius (T. 20). *L. Kurilos brėž.*

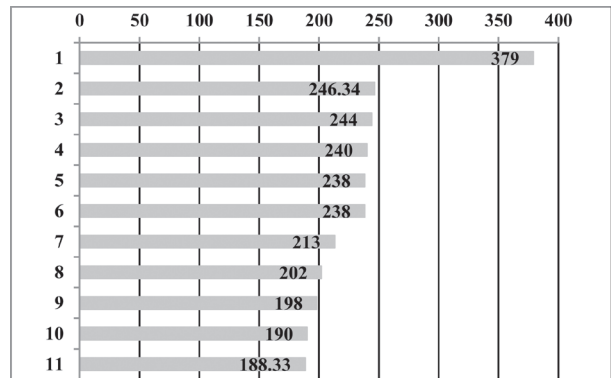
20 pav. Daugiausia mokslinių straipsnių publikavę autoriai: 1 – R. Rimantienė, 2 – R. Jankauskas, 3 – L. Kurila, 4 – V. Vaitkevičius, 5 – V. Kazakevičius, 6 – G. Zabiela, 7 – A. Girininkas, 8 – G. Česnys, 9 – I. Vaškevičiūtė, 10 – V. Juodagalvis. *L. Kurilos brėž.*

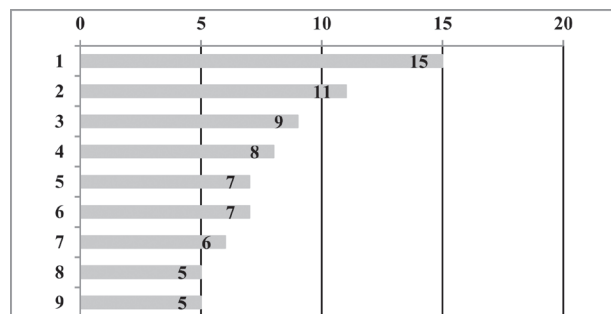
21 pav. Daugiausia mokslinių straipsnių be bendraautorių publikavę autoriai: 1 – R. Rimantienė, 2 – G. Zabiela, 3 – V. Vaitkevičius, 4 – V. Kazakevičius, 5 – I. Vaškevičiūtė, 6 – R. Jankauskas, 7 – A. Girininkas, 8 – G. Česnys, 9 – R. Banytė-Rowell, 10 – Dž. Brazaitis, 11 – E. Svetikas. *L. Kurilos brėž.*

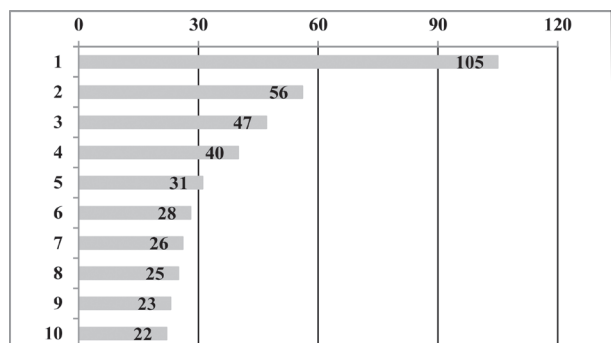
22 pav. Daugiausia puslapių moksliniuose straipsniuose publikavę autoriai: 1 – L. Kurila, 2 – R. Rimantienė, 3 – V. Kazakevičius, 4 – V. Juodagalvis, 5 – R. Banytė-Rowell, 6 – E. Svetikas, 7 – E. Butėnas, 8 – G. Piličiauskas, 9 – G. Zabiela, 10 – V. Vaitkevičius, 11 – I. Vaškevičiūtė. *L. Kurilos brėž.*

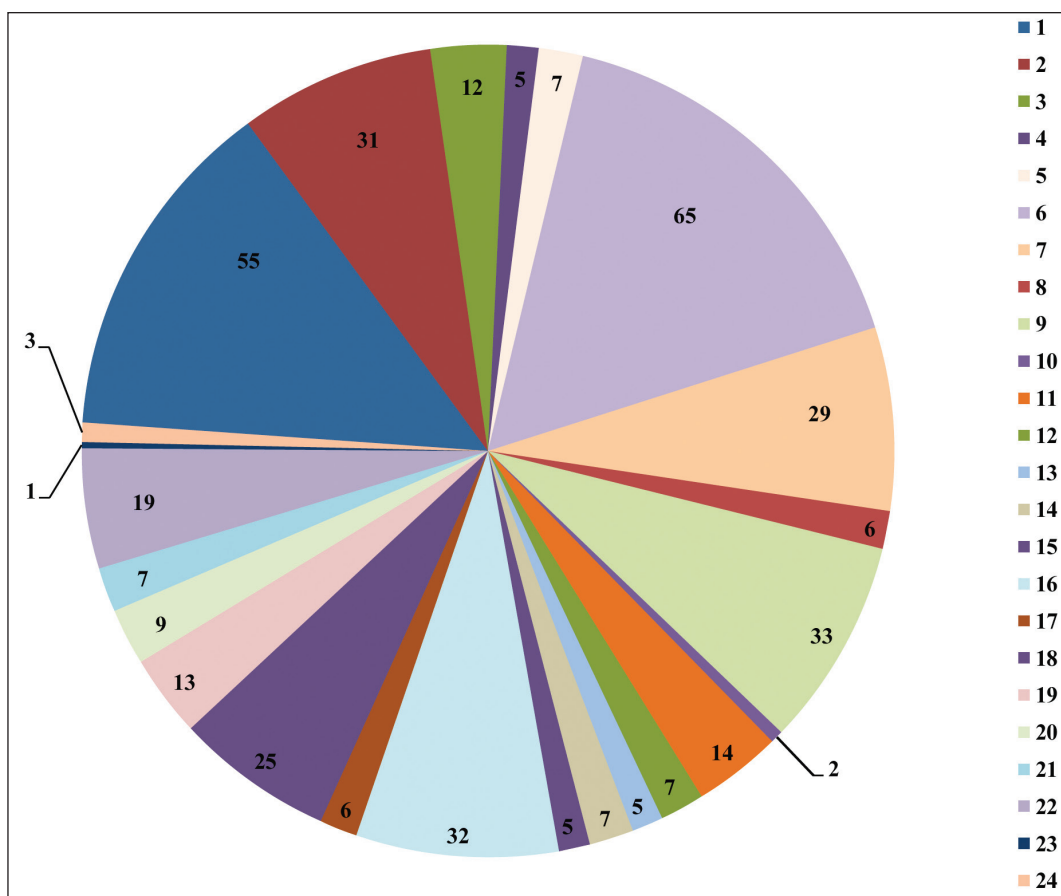
23 pav. Daugiausia puslapių (skaičiuojant vienam autoriui) moksliniuose straipsniuose publikavę autoriai: 1 – R. Rimantienė, 2 – L. Kurila, 3 – E. Svetikas, 4 – R. Banytė-Rowell, 5 – V. Kazakevičius, 6 – G. Zabiela, 7 – I. Vaškevičiūtė, 8 – V. Juodagalvis, 9 – E. Grigalavičienė, 10 – V. Vaitkevičius, 11 – G. Piličiauskas. *L. Kurilos brėž.*

24 pav. Daugiausia kitų tekstų publikavę autoriai: 1 – G. Zabiela, 2 – V. Šimėnas, 3 – L. Kurila, 4 – A. Girininkas, 5 – R. Banytė-Rowell, 6 – A. Simniškytė, 7 – R. Volkaitė-Kulikauskienė, 8 – G. Piličiauskas, 9 – A. Tautavičius. *L. Kurilos brėž.*

25 pav. Daugiausia puslapių kituose tekstuose publikavę autoriai: 1 – G. Zabiela, 2 – V. Šimėnas, 3 – A. Tautavičius, 4 – L. Kurila, 5 – P. Kulikauskas, 6 – A. Puškorius, 7 – A. Girininkas, 8 – D. Urbonavičiūtė, 9 – A. Čivilytė, 10 – G. Piličiauskas. *L. Kurilos brėž.*

26 pav. Mokslinių straipsnių temos: 1 – laidojimo paminklo publikacija, 2 – akmens amžiaus ir ankstyvojo metalų laikotarpio gyvenvietės, stovyklavietės publikacija, 3 – piliakalnio, geležies amžiaus gyvenvietės publikacija, 4 – paminklų komplekso publikacija, 5 – miesto kultūrinio sluoksnio, pilies, dvarvietės publikacija, 6 – radinių grupės, tipologija, radinių publikacija, aptarimas, 7 – ūkis, ekonomika, prekyba, gyvenama, apgyvendinimas ir t.t., 8 – urbanistika, miestų struktūra ir raida, 9 – archeologinės kultūros, etniniai klausimai, 10 – naujausių laikų, konfliktų archeologija, 11 – laidojimo tradicijos, papročiai, ideologija ir t.t., 12 – laidosena ir statusas, socialinė organizacija, 13 – kultas, ritualai, menas, 14 – mitologija, religija, etnologija, tautosaka, 15 – archeologinių tyrimų metodika, 16 – antropologija, paleopatologija, odontologija, teismo medicina ir t.t., 17 – paleozoologija, 18 – gamybos technologijos, medžiagos tyrimai, trasologija, konservavimas-restauravimas (metalurgija, keramika, kaulas-ragas, tekstilė ir t.t.), 19 – gamtamoksliniai tyrimai (radiokarboninis datavimas, dendrochronologija, archeobotanika, paleoparazitologija ir t.t.), 20 – geologija, paleoekologija, palinologija ir t.t., 21 – skaitmeniniai metodai, statistika, planigrafija, GIS ir t.t., 22 – archeologijos istorija, asmenybės, institucijos, leidiniai, archyvinė medžiaga, 23 – archeologijos teorija, 24 – istoriniai šaltiniai. *L. Kurilos brėž.*

vėl T. 14, kuriame R. Rimantienės tekstai sudaro net 76,2% (19 pav.).

Skirstant darbus į kategorijas tiek jų skaičiumi, tiek apimtimi pirmaujančių autorių sąrašuose – daugiausia tos pačios pavardės. Monografijų skaičiumi pirmauja L. Vaitkunskienė – 2 (Vaitkunskienė 1995; 1999) (iš viso 446 p.). Daugiausia mokslinių straipsnių (15, visi – be bendraautorijų) yra paskel-

busi R. Rimantienė (20, 21 pav.). Bendra „Lietuvos archeologijoje“ publikuotų straipsnių apimtimi (22, 23 pav.) pirmaujančias pozicijas užima vien buvę ar esami Lietuvos istorijos instituto darbuotojai. Tas pat, beje, pastebima ir kituose individualių indėlių apibūdinančiuose sąrašuose (15–21 pav.). Matyt, tai lėmė ir savotiškas instituto Archeologijos skyriaus darbuotojų „patriotizmas“ savojo leidinio

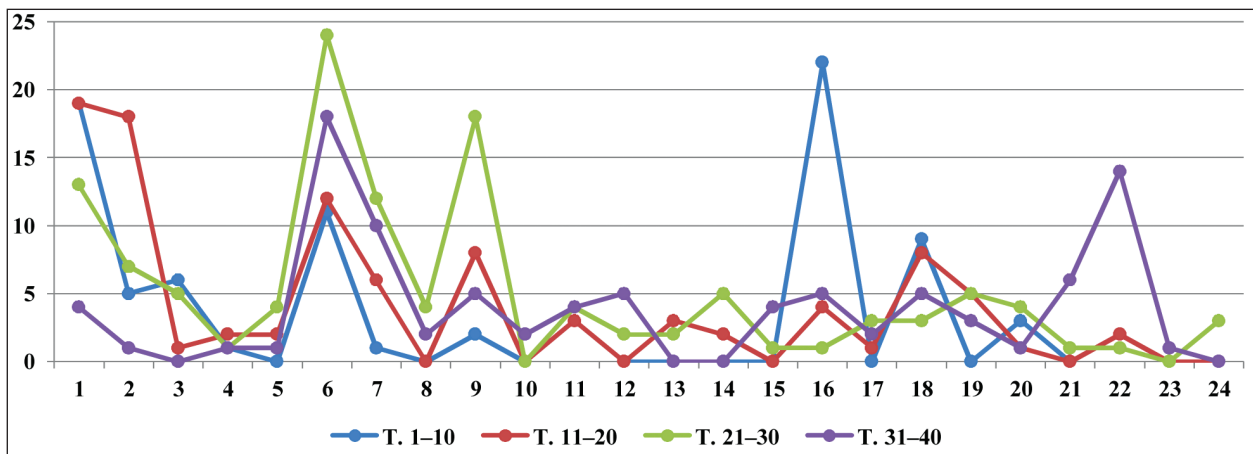
atžvilgiu, ir ilgą laiką buvusi tam tikra disproporcija tarp didelio jų mokslinio produktyvumo ir palyginti mažos erdvės darbams spausdinti. Tiesa, ši pirmiesiems „Lietuvos archeologijos“ gyvavimo dešimtmečiams būdinga tendencija pastaruoju metu, didėjant archeologijos tarpdiscipliniškumui ir išnykus vieno leidinio bei mokslo institucijos monopoliumi, nebepastebima. Tarp autorių, daugiausia prisidėjusių įvairiais kitais leidinio puslapius pajavirinančiais tekstais, tiek tekstų skaičiumi (24 pav.), tiek jų apimtimi (25 pav.) ryškiai pirmauja G. Zabiela.

TRUMPA MOKSLINIŲ STRAIPSNIŲ TEMŲ APŽVALGA

Šios apžvalgos tikslas nėra detali kokybinė „Lietuvos archeologijoje“ spausdintų mokslinių darbų studija. Tai būtų prasminga nebent išsamios Lietuvos archeologijos analizės (plg. Laužikas 2007) kontekste, įvertinus ir ilgalaikę šio mokslo raidą bei tarptautinį jos foną. Čia pateikiama tik labai apibendrinta, sąlyginė ir gal kiek subjektyviu skirstymu paremta teminė straipsnių klasifikacija (26 pav.). Joje taip pat gana ryški orientacija į tyrimų ir radi-

nių publikacijas bei radinių grupių tipologiją. Tokią leidinio teminę kryptį lėmė tiek bendra Lietuvos archeologijos tradicija, tiek greičiausiai ir leidinio formatas, leidžiantis publikuoti ilgus straipsnius bei daug iliustracinės medžiagos.

Leidinyje gvildenamų temų ir keliamų mokslinių problemų proporcijos laikui bėgant kito, ir tai nestebina, turint omenyje per keturis dešimtmečius pasikeitusią politinę aplinką, archeologų interesus ir kelias mokslininkų kartas (27 pav.). Šis labai apibendrintas grafikas atskleidžia gana ryškias tendencijas, pvz., nemažą fizinės antropologijos tematikos straipsnių skaičių pirmuosiuose leidinio tomuose; akivaizdžiai didesnę akmens amžiaus paminklų publikacijų skaičių 1995–2000 m. (T. 11–20), palyginti su kitais leidybos laikotarpiais; mažėjantį laidojimo paminklų publikacijų skaičių; 2001–2007 m. (T. 21–30) suintensyvėjusius archeologinių kultūrų ir etninių problemų tyrimus ir t.t. Žinoma, čia pateiktos schemos tėra paviršutiniškas žvilgsnis į „Lietuvos archeologijos“ puslapius. Detali analizė, paremta atskiru kiekvieno tomo straipsnių skaidymu keliais teminiais, chronologiniais, metodologiniais bei teoriniais pjūviais, atskleistų daug aiškesnes ir, be abejo, ne vien leidiniui, bet ir visai Lietuvos archeologijai aktualias tendencijas.

27 pav. Straipsnių temų proporcijų kaita (temų numeracija atitinka pateiktą 26 pav.). L. Kurilos brėž.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

- Aleksiejūnas, V., 1988. Monetos. *LA*, 6, 63–65.
- Alionienė, I., 2004. Histomorfologinio metodo taikymas archeologijoje. *LA*, 26, 73–76.
- Balčiūnienė, I., 1985. Odontologiniai duomenys. *LA*, 4, 22.
- Balčiūnienė, I., 1993. Plinkaigalio kapinyno etninės odontologijos duomenys. *LA*, 10 (*Plinkaigalio kapinynas*), 209–212.
- Banytė-Rowell, R., 2011. Žvilių ir Šarkų kapinynų romėniškojo laikotarpio kapų chronologinės fazės. *LA*, 37, 25–86.
- Banytė-Rowell, R., 2012. Tarptautinė mokslinė konferencija „People at the Crossroads of Space and Time (Footmarks of Societies in Ancient Europe)“. *LA*, 38, 367–372.
- Baublienė, J., Daugnora, L., Trainienė, R., Vaičiūnienė, D., Veličkaitė, S., 2004. XIV a. sodyboje (viršutinis Kernavės miestas) iškastos osteologinės medžiagos analizė. *LA*, 26, 161–166.
- Česnys, G., 1979. Jakštaičių XIV–XVII a. gyventojų paleodemografija ir antropologija. *LA*, 1, 152–170.
- Daugnora, L., Girininkas, A., Guobytė, R., Kisielienė, D., Simniškytė, A., Stančikaitė, M., 2004. Juodonyš ir Jaros apyžeris: gamta ir gyventojai. *LA*, 26, 111–134.
- Gintautaitė-Butėnienė, E., Butėnas, E., 2002. Laivių kapinynas. *LA*, 22, 9–198.
- Girininkas, A., 1998. Kapas urnoje. *LA*, 15, 133–136.
- Girininkas, A., 2002. Pakretuonės 1-oji gyvenvietė. *LA*, 23, 187–196.
- Jankauskas, R., 1985a. Paleopatologiniai duomenys. *LA*, 4, 13.
- Jankauskas, R., 1985b. Paleopatologiniai duomenys. *LA*, 4, 23.
- Kazakevičius, V., 1993. *Plinkaigalio kapinynas* (=LA, 10).
- Kazakevičius, V., 2000. Visėtiškių pilkapynas. *LA*, 20, 21–99.
- Kulikauskas, P., 1998. Upytės priešistorinio kapinyno (Naujamiesčio vls., Panevėžio aps.) tyrinėjimų duomenys. *LA*, 15, 19–85.
- Kuncevičius, A., Jankauskas, R., Laužikas, R., Augustinavičius, R., Šmigelskas, R., 2013. Rytų Lietuvos teritorinis modelis I–XV a. *LA*, 39, 11–40.
- Kuncienė, O., 1981. IX–XIII a. stiklo karoliai Lietuvoje. *LA*, 2, 77–92.
- Kurila, L., 2014. Apgyvendinimo tankumas geležies amžiaus Lietuvoje: Žeimenos baseino mikroregionas. *LA*, 40, 181–204.
- Kurila, L., Kliaugaitė, V., 2007. Baliulių pilkapiai (Švenčionių r.). *LA*, 30, 121–180.
- Kurila, L., Kurilienė, A., 2011. Tyrinėjimai Dovainonyse. *LA*, 37, 87–152.
- Kvizikevičius, L., 1998. Švininiai audeklų antspaudai. *LA*, 15, 433–446.
- Laužikas, R., 2007. Lietuvos archeologija 2001–2005 metais: situacijos analizė. *LA*, 31, 139–164.
- Merkevičius, A., 1986. Narkūnų piliakalnio spalvotojo metalo dirbiniai. *LA*, 5, 49–52.
- Oshibkina, S.V., 2000. Art of the Varetje culture. *LA*, 19, 241–249.
- Puškorius, A., 2007. Senojo odinio apavo terminija. *LA*, 30, 229–256.
- Rickevičiūtė, K., 2003. Karmėlavos senkapis (1998–2000 m. tyrinėjimai). *LA*, 24, 161–228.
- Rimantienė, R., 1996a. Šventosios 4-oji radimvietė. *LA*, 14, 5–79.
- Rimantienė, R., 1996b. Šventosios 5-oji radimvietė. *LA*, 14, 80–82.
- Rimantienė, R., 1996c. Šventosios 6-oji gyvenvietė. *LA*, 14, 83–173.
- Rimantienė, R., 1999. Margių 1-oji gyvenvietė. *LA*, 16, 109–170.
- Salatkienė, B., 1998. Kalnelių archeologiniai paminklai. *LA*, 15, 137–161.
- Senvaitienė, J., Vedrickienė, L., Čeplinskaitė, V., Urbanavičienė, S., 1995. Bečių kapinyno audinių konservavimas ir tyrimas. *LA*, 11, 104–116.
- Shirouhov, R., 2010. Tarptautinė mokslinė konferencija „Gamtos šventvietės arba šventvietės gamtoje: paieškos, atradimai ir klasifikacija“. *LA*, 36, 275–279.

- Stankus, J., 1995. *Bandužių kapinynas* (=LA, 12).
- Tučas, R., 2010. GIS panaudojimo archeologinių duomenų erdvinėje analizėje galimybės. *LA*, 36, 29–46.
- Urbanavičius, V., Urbanavičienė, S., 1988. Archeologiniai tyrimai. *LA*, 6 (*Obelių kapinynas*), 9–63.
- Urbanavičiūtė, D., 2011. Atradimai Lietuvos istorijos instituto Rankraštyne. *LA*, 37, 258–264.
- Vainilaitis, V., 2003. XIV–XVI a. mediniai pasta- tai Vilniuje, Maironio g. 13/6. *LA*, 24, 267–270.
- Vaitkevičius, V., 2005. Prof. Jono Puzino archeologijos terminų kartoteka. *LA*, 29, 49–54.
- Vaitkevičius, V., 2007. Santakos pilkapiai (Vilniaus r.). *LA*, 30, 181–212.
- Vaitkevičius, V., Žikulinas, J., 2010. Atrandant žemėlapius, arba kartografija – archeologijai. *LA*, 36, 9–28.
- Vaitkunskienė, L., 1981. Žirgų aukos Lietuvoje. *LA*, 2, 58–77.
- Vaitkunskienė, L., 1995. *Pagrybio kapinynas* (=LA, 13).
- Vaitkunskienė, L., 1999. *Žvilių kapinynas* (=LA, 17).
- Vaškevičiūtė, I., 2000. Šukionių kapinynas (Pakruojo rajonas, Lygumų apylinkė). *LA*, 20, 159–224.
- Vaškevičiūtė, I., Bakanauskas, J.A., 2008. Galvos dangos ir jos puošybos terminija / Headdresses and headwear decoration terminology. *LA*, 33, 187–202.
- Vėlius, G., Žygelis, D., 2013. Pokario Lietuvos partizanų bunkeriai Mėnaičių ir Balandišio k. (Grinkiškio sen., Radviliškio r.). *LA*, 39, 177–234.
- Volkaitė-Kulikauskienė, R., 1986. Narkūnų didžiojo piliakalnio tyrinėjimų rezultatai (Apatinis kultūrinis sluoksnius). *LA*, 5, 5–49.
- Volkaitė-Kulikauskienė, R., Jankauskas, K., 1992. Iš senosios lietuvių amatininkystės istorijos (alavas senuosiuose lietuvių papuošaluose). *LA*, 8, 135–170.
- Zabiela, G., 2002. Vandalinas Šukevičius – akmens amžiaus gyvenviečių tyrinėtojas (150-ųjų gimimo metinių sukakčiai pažymėti). *LA*, 23, 9–28.
- Zabiela, G., 2005. Jono Puzino gyvenimo kelias. *LA*, 29, 13–30.
- Zabiela, G., 2009. „Lietuvos archeologijos“ gimimas. *LA*, 35, 9–36.
- Zaliznyak, L., 2000. R. Rimantienė as a founder of the periodization of the Final Palaeolithic of North-west Eastern Europe. *LA*, 19, 31–45.
- Гирининкас, А., 1990. *Kretuonas. Vidurinis ir vėlyvasis neolitas / Крѣтуонас. Средний и поздний неолит* (=LA, 7).
- Зайковский, Э., 1992. О погребальном обряде у населения культуры штрихованной керамики. *LA*, 9, 104–107.
- Кулаков, В., 2005. Раскопки Лѣбенихта в 1999 г. Кѣнигсберг под Калининградом. *LA*, 27, 179–286.

SANTRUMPOS

LA – Lietuvos archeologija